

AL-LANTOIDE

alandà id., gc. pitinenc *de lann en lann* 'de bat a bat' (Aran, Cautarés), d'origen incert (veg. Coromines, *VocAran.*, 74-75; cf. ZRPb. xxix, 513ss.; FEW I, 85; i cf. ací els articles *batre* i *batan*) *Allanguir*, -it, V. *llanguir*

AL-LANTOIDE, pres del gr. ἀλλαντοειδής 'abotifarrat', cpt. de ἀλλᾶς, -ᾶντος i εἰρημιοῦ, 'εἶδος 'forma, aspecte'. □ 1.ª doc.: 1868, *SLitCosta* (-oides).

DERIV.: +*Allantoic* [id.] i +*allantoat* [id.].

Allapidar, V. *làpida* *Allar*, V. *llar* *Allarar*, -rat (mot suspecte de sortir d'un malentès de *allerat*, V. *lleure*, i cf. *llar*) *Allarg*, *allarga*, *allargar*, *allargassar*, -at, *allargos*, V. *llarg* *Allaró*, V. *allerar* (LLEURE) *Allassa*, V. *all* *Allau*, V. *llau* *Allauj*, V. *lleu* *Allavons*, *allavores*, *allavors*, V. *llavors* *Allè*, V. *aliè* (ALTRE) *Allebeig*, *vent* -: no ha existit (mal tallat per *vent* a *llebeig*) *Allebrar*, *allebregat*, *allebrerat*, V. *llebre* *Allecorar*, -at, V. *llecor* *Alegació*, *allegar*, *allegat*, V. *lleí* *Allegant* mall. 'afable, animós', alteració d'*elegant* sota la influència d'*alegre* i *allegat* *Allegoria*, *allegòric*, V. *altre* *Allegro*, V. *alegre* *Alleiar*, V. *aliar* *Allèlua*, V. *aldarull* *Allèn*, V. *allà* (ELL) *Allenegable*, *allenegada*, *allenegall*, *allenegar*, *allenegós*, V. *llenegar* *Allens*, *allent*, V. *allà* (ELL)

Allentir-se, hapax suspecte (probt. error de lectura, potser per *s'allensassen* 'es llancesin' o *s'allerassen*), d'existència tan poc versemblant com el fantàstic «llati» *LICENTIRE, pel qual hom pretén explicar-lo.

Allenyar, -ador, V. *llenya* *Aller*, *àllera*, V. *all* *Allerar*, *allerat*, V. *lleure* *Allero*, V. *alirets* (ALARRIT) *Allèrgia*, *alèrgic*, V. *energia* *Allesiar*, -iat, V. *lesió* *Allèstèsia*, V. *estètic* *Allèstar*, *alèstir*, V. *llest* *Allèl*, V. *all* *Allèllement*, *alèlletar*, V. *llet* *Alleugerar*, *alleugerir*, *alleuajament*, *alleuajar*, V. *lleu* *Alleuajar*, V. *lletja* *Allevadis*, *allevador*, *alleuajar*, V. *llevar* *Allevar* 'laurar formant glevés', V. *gleva* *Alleviament*, *alleviar*, interpretació incorrecta de *alleuajar*, -ament *Alli*, V. *ell* *Alliaci*, V. *all* *Alliberació*, *alliberador*, *alliberament*, *alliberar*, V. *lliure*

AL-LICIENT, pres del ll. *alliciens*, -tis, 'que atrau', participi actiu de *allicère* 'atraure'. □ 1.ª doc.: 1868, *SLitCosta*.

Alliçonador, *alliçonar*, V. *lliçó* (LLEGIR) *Alligació*, *alligar*, V. *lligar* *Allimar*, V. *llima* *Allindanar*, *allindar*, V. *llindar* (LÍMIT) *Allioli*, *allipebre*, V. *all* *Allisada*, *allisador*, *allisar*, *allisonar*, V. *llis* *Allisiar*, V. *lesió* *Allistament*, *allistar*, *allistonar*, V. *llista* *Allitar*, *allitegat*, V. *llit* *Allitendre*, V. *aladern* *Alliteració*, *alliteratiu*, V. *lletra* *Alliurar* 'aspiar', V. *aliure* (ALABA) *Allivellar*, V. *niuell* *Allò*, V. *ell* *Allobat*, *allobir*, V. *llop* *Allocar*, V. *lloca* *Allocució*, V. *loquaç* *Allodial*, V. *alou* *Allogar*, V. *lloc*

Allomadura, *allomar*, V. *llom* *Allongament*, *allongar*, V. *llong* *Allonre*, V. *enjondre* *Allonzar*, V. *llonza* *Allop*, V. *aloc* *Allòpata*, *allòpatia*, *allopàtic*, V. *patir* *Allopiria*, error per *alopicia* (*alopècia*) *Allós*, *allossar*, *allossó*, V. *llossar*

AL-LOT, el nom balear del xicot o minyó, resulta de l'antic *arlot*, amb assimilació del grup de consonants; *arlot*, però, significava 'home o noi de mala vida', 'bergant, trinxeraire', i prengué a les Illes el nou significat a còpia d'aplicar-lo a nois entremaliats, i generalitzant l'aplicació familiar a criatures que no fan bondat o no fan tot el que haurien de fer (tal com s'ha esdevingut amb molts termes sinònims, com els cat. *bordegàs*, *marrec*, *bergantell*, l'al. *knabe* = angl. *knave*, l'angl. *boy* primitivament 'persona de baixa condició', l'it. *ragazzo* de primer 'ragatxo, lacai'); quant al cat. ant. *arlot* és un terme molt estès en llengües veïnes, segons sembla imitat del francès antic (*arlot*, *berlot*), però d'etimologia en definitiva incerta. □ 1.ª doc.: *allòt*, 1840, *DFiguera*, 1859 *DAmen*.

Apareix en gran nombre d'escriptors (com P. d'A. Penya) i de textos populars des del començament del segle (grafiat sovint amb *-tl-*); *arlot* 'trapella, brètol, ja en Llull i coetanis. Per als usos i matisos del mot a Mallorca, veg. AMAlcover, *BDLC* ix, 1916, 118-122; ultra l'*AlcM* cf. el llarg article del *DAmen.*; per a Menorca, *BDLC* ix, 159; per a Eivissa, *BDLC* ix, 229. Una de les aplicacions particulars és *allot de barca* 'grumet', ja en PAPenya, que altres reemplaçen per *allot de barco* (*DAmen.*) i a Eivissa *allot de bordó* (PzCabrero; Castelló, *Rond.*, p. 31). El mot degué començar per ser de to popular i humil, però han acabat per usar-lo escriptors tan fins (o exigents en aquest sentit) com Joan Rosselló o L. Villalonga: «l'altre dia sentia dos *allots* que es feien confidències davall els xiprers del jardí» (*Bearn*, p. 6.61).

Un cert temps fou bastant general la mala grafia *atlot*, fundada molt possiblement en la desencaminada etimologia *ADULTUS* (T. Forteza, *Gram.*, p. 7, n. c), que és superflu refusar; avui estan enterrades totes dues, i des de les notes de AMAlcover i F. de B. Moll, s'admet l'evident identitat amb el cat. ant. *arlot*. És sabut que *rl* s'assimila generalment a Mallorca en *ll*: *pellà* 'perla', *pallar* < *parlar*, *fèllera* < *ferla* FERULA, etcètera.

L'ús de mots despectius o injuriosos, aplicats en to irònic-indulgent, altres cops fingidament sever, a la quitxalla, és un fet molt conegut i quasi universal. Ultra els exs. que n'he donats més amunt en trobaríem a grapat: cat. *macip* 'minyó', cast. *mancebo* < *MANCIPIUM* 'esclau'; Princ. *canalla* 'mainada'; cast. *rapaz*, port. *rapariga*; al. *bursche*, neerl. *boersch* = angl. *boorish* 'home grosser'; alamànic *buobe* = al. *bube* 'pillastre', neerl. *boef* < *rogue*, *knave*» (veg. encara cites de casos anàlegs o de signe oposat, com *puta*, o ll. *puer* 'esclau', en el meu treball sobre *ragazzo*, *Entre DL* III, 173-177).

El cat. ant. *arlot* 'trapella, home de mala vida' és